

PÄTNÁŠŤ PREDSTAVENÍ Z DESIATICH KRAJÍN, NOVÉ MENÁ AJ ZNÁMY FILMOVÝ HEREC

NITRA ▲ Svet sa vracia do normálu a do tohto stavu by sa rád vrátil aj Medzinárodný festival Divadelná Nitra. Jeho 31. ročník po dvoch rokoch poznačených pandémiou privíta hosti zo zahraničia na živo. Organizátori veria, že naďšenie, ktoré pri každom potvrdenom súbore zažívali, sa preniesie aj na diváka. Divadlo má v Nitre svojich fanúšikov a práve pre nich je tu aj Divadelná Nitra s bohatým hlavným a sprievodným programom.

▲ **Sad Sam Matúš** (23. 9. 2022, 18.00) je vlastne taká slovná hračka. V angličtine je Smutný Sam meno fiktívnej (auto)biografickej postavy, po chorvátsky zasa „sad sam“ znamená „teraz som“. Sad Sam Matúš je štvrtá časť romantickej série, ktorú začal 40-ročný chorvátsky choreograf, divadelný režisér a performer Matija Ferlin pripravovať ešte v roku 2004. So spisovateľom a divadelníkom Goranom Ferčekom sa pri jej tvorbe inšpirovali Bachovými Matúšovými pasiami z roku 1727. Je to vôbec najznámejšie zhudobnenie Evanjelija sv. Matúša a vy sa na Bachovo monumentálne oratórium v predstavení môžete tešiť v plnom rozsahu. Autor v diele čes známy pasívny príbeh skúma vlastné telo staršieho tanečníka, ktorý akoby prechádzalo podobným utrpením ako telo Kristovo v pašiovej hre. Divák nemusí byť práve tanečníkom, aby sa stotožnil s dianím na javisku. Ferlinovo súznenie s hudbou a zároveň jedinečná interpretácia Bachovej formy je silnou výpoveďou o ľudskom utrpení, o hľadaní Boha a o snahe pochopiť ho v faživých chvíľach bolesti a smútku.

▲ **Matija Ferlin** po absolvovaní štúdia na prestížnej škole School for New Dance Development v Amsterdame pôsobil v Berlíne a v Toronte. Po návrate do rodnej Puly sa zamerlal na výskum rôznych foriem javiskového prejavu a na formovanie štýlu pohybujúceho sa medzi herecťvom a tancom. Na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra sa predstaví po prvý raz, zároveň ide o premiéru inscenácie Sad Sam Matúš v zahraničí. Je sa skutočne na čo tešiť, ved toho dieťa získalo cenu pre najlepšiu inscenáciu sezóny od slovenskej asociácie divadelných kritikov na nedávnom festivale Borštníkov.

Lockdown s babkou

▲ **László Gődör**, maďarský divadelník, sa dlhý čas zaoberal tým, ako umelecky spracovať tému medzigeneračných rodinných vzťahov. Inšpirovala ho k tomu Eva Katonová, jeho takmer sto-ročná stará mama. Na javis-

▲ Inscenácia Sad Sam Matúš (Chorvátsko, Slovinsko) otvorí festival. ▲ zdroj fotografií: Archív Divadelná Nitra

v ňom zanechala, na javisku bravúrne stvárňuje Gonzalo Cunill. Španielsky prevažne televízny a seriálový herec sa predstavil aj v niekoľkých filmoch. Najznámejším v našich zemejských šírkach je určite dráma Parfum: Príbeh vraha z roku 2006, kde si zahral po boku takých hviezd strieborného plátna ako Dustin Hoffmann či Alan Rickman.

▲ **Pablo Fidalgo** je španielsky spisovateľ, divadelný tvorca a nezávislý kurátor. Napísal niekoľko divadelných hier, za ktoré bol aj ocenený, a jeho tvorba bola prezentovaná na festivaloch po celom svete. Je umeleckým riaditeľom festivalu Escenas do Cambio v City of Culture v Santiagu de Compostela.

Nekonečný príbeh s názvom D1

Tak čo myslíte, kedy bude dostavaná diaľnica, ktorá spojí Bratislavu a Košice? Tento projekt trvá už 50 rokov a natolko zaujal režiséra Lukáša Brutovského a súbor martinského divadla, že bi-zarnú diaľničnú situáciu využili ako východisko na zobrazenie identity Slovákov i celej našej krajiny. Inscenácia D1 (pracovný názov) (28. 9. 2022, 18.00) vznikla na základe autorského textu Lukáša Brutovského. Séria niekoľkých štýlizovaných monológov v sebe spája dokumentárny materiál, poéziu aj ironiu. Slovenské komorné divadlo Martin disponuje jedným z najzohratých súborov, no súčasne je plné osobitých hereckých individualít. To dokazuje aj v inscenácii D1 (pracovný názov), ktorá patrí k najzaujímavejším pôvodným dielam posledných sezón. Doteraz sa objavila vo všetkých významných domácich festivaloch a už stihla získať niekoľko ocenení: Grand Prix a Cenu bratislavského diváka na festivale Nová dráma/New Drama 2021 a Cenu Akadémie divadelných tvorcov za divadelnú inscenáciu sezóny 2020/2021. Pre nitrianskeho diváka bude určite zážitkom vidieť na doskách Divadla Andreja Bagara opäť herečku Alenu Pajtinkovú, ktorá bola členkou jeho súboru 10 sezón do roku 2017.

▲ **Lukáš Brutovský** je predstaviteľom najmladšej generácie súčasnej slovenskej réžie. Je známy svojou sebestojnou poetikou, ktorej nechýba spoločenská kritika. Absolvoval štúdium na VŠMU v Bratislave a už jeho školské inscenácie ruskej klasiky sa stali oceňovanými aj odbornou kritikou. Ako profesionálny režisér debutoval inscenáciou Parazit-umenie preraží v DAB v Nitre. Od roku 2015 pôsobí

v Slovenskom komornom divadle v Martine aj ako umelecký šéf. Spolupracuje s viacerými českými divadlami, v roku 2014 sa dokonca stal laureátom ceny českých Divadelných novin za najlepšiu réžiu sezóny za inscenáciu Maryša v brnianskom HaDivadle.

Standup o živote s otcom alkoholikom

Košické Divadlo Thália sa po siedmich rokoch opäť predstaví na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra. Po maďarsky hrajúce divadlo tentoraz prináša viacžánrovú inscenáciu o závislosti z pohľadu dieťaťa. **Otec, Matka, Chľast** (27. 9. 2022, 18.00) zobrazuje dospievanie v tieni závislého rodiča a zvláštne rodinné prostredie, v ktorom sa môže pridať čokoľvek a kde láska a strach chodia ruka v ruke. Trojica režisér József Czajlik, dramatik a dramaturg Miklós Forgács a herec Róbert Lucskay vytvorili fiktívnu postavu Hladného herca, ktorý postupne na javisku vyplytuje svoje traumy. Inscenácia vychádza aj z osobných zážitkov Lucskaya s otcom alkoholikom. Hoci ide o ťažkú tému, herec ju divákovi posilva pútavo ako standup výstup, ktorý strie-dajú hercové zábavné dialógy s publikom. Na našej divadelnej scéne je táto inscenácia výnimočná aj zapojením britských divadelníkov do tvorivého tímu. Predstavenie bude prebiehať v maďarskom jazyku so slovenskými titulkami.

▲ **Róbert Lucskay** bol mimoriadnym zjavením už ako študent herecva na VŠMU. Aktuálne žije a pôsobí v Spojenom kráľovstve, kde účinkoval vo viacerých prestížnych divadlách - Globe Theatre, Royal Shakespeare Company, Shakehigh Theatre či Complicité Company. Spolupracoval so zaujímavými britskými divadelnými tvorcami a získal niekoľko prestížnych hereckých ocenení. Dielom Otec, Matka, Chľast sa po viac ako 25 rokoch vracia do košíckeho Divadla Thália, kde sa jeho kariéra začala.

▲ **József Czajlik** sa divadelnej réžii venuje od roku 1997. Po absolvovaní VŠMU pôsobil v divadle Bárka v Budapešti a neskôr ako režisér na voľnej nohe spolupracoval s viacerými divadlami v Maďarsku, na Slovensku, v Srbsku, Rumunsku a Poľsku. V súčasnosti pôsobí ako riaditeľ Divadla Thália. Už niekoľko rokov tvorí umeleckú dvojicu s dramatikom, dramaturgom a režisérom Miklósom Forgáčsom, ktorý takisto patrí do umeleckého súboru Divadla Thália. Jeho tvorba je pravidelne prezentovaná

aj v Slovenskom rozhlasu. Na Divadelnej Nitre 2022 prevzme Miklós Forgács aj úlohu lektora edukatívneho projektu Asociácie Divadelná Nitra Ako na divadlo po boku teatrologa UKF Nitra Miroslava Ballaya.

Ekológia v divadle

Tvorbu Divadla Andreja Bagara v Nitre bude na festivale Divadelná Nitra tento rok reprezentovať spoločensky angažovaná a edukatívna inscenácia **Kým nastane ticho** (23. 9. 2022, 16.00). Autorka a dramaturgka Slavka Civiánová a režisérka Iveta Ditte Jurčová vytvorili inscenáciu o nevyhnutnosti chrániť krehkú prírodu a životné prostredie. V diele kombinujú interaktívne audio- a videoinštalácie s performatívnymi vstupmi hercov na podklade dokumentárneho materiálu - občianskych protestov proti neoprávnenej ťažbe dreva v Tichej a Kôprovej doline v roku 2007. V inscenácii sa citujú aj konkrétne vyjadrenia z rozhovorov a videí ochránara, aktivistu a filmára Erika Baláza. Súčasne sa tu využívajú fyzikálno-chemické pokusy inšpirované aktivitami katedrií fyziky a ekológie Fakulty prírodných vied UKF v Nitre, ako aj vedeckých múzeí na Slovensku a v Česku. Formou protestsongu mladej generácie hereckej trojice Nikolett Dékány, Andrej Remeník, Tomáš Stopa rozvíja nitrianska inscenácia posolstvo známeho protestov mládeže proti nečinnosti v boji s klimatickými zmenami, ktoré iniciovala Švédka Greta Thunbergová.

▲ **Slavka Civiánová** je späť s históriou Divadelnej Nitry. V rokoch 2003 - 2017 pôsobila na festivale ako manažérka a dramaturgka sprievodných podujatí a vzdelávacích programov. Od februára 2017 pôsobí ako dramaturgka a projektová manažérka v nitrianskom DAB. Je spoluautorkou niekoľkých odborných publikácií a autorkou viacerých umeleckých projektov realizovaných pre mesto Nitru.

▲ **Iveta Ditte Jurčová** je zakladateľkou, umeleckou šéfkou a režisérkou Divadla Pôtoň v Bátorovciach, no pravidelne spolupracuje aj s ďalšími slovenskými či českými divadlami. Vo svojej tvorbe sa zameriava na súčasné spoločenské problémy. Pre jej réžiu je charakteristické prechádzanie od realizmu až k naturalizmu a silné zveličenie, ktoré vyznieva až groteskne.

▲ **Nové divadlo** so predstaví so Zlodejkou kníh v réžii Šimona Spišáka.

▲ Krehká rastlinka. Človek - krehká nádoba. Krehká krása. Krehká identita. Krehká rovnováha. Krehký mier. Neuveriteľná krehkosť bytia. 31. ročník Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra prináša na tému krehkosť / fragility 15 inscenácií hlavného programu, z toho 8 zo zahraničia v produkcii 9 krajín, a vyše 30 akcií sprievodného, pracovného a vzdelávacieho programu.

Po dvoch rokoch obnovuje živú prezentáciu zahraničného divadla.

A sám krehký snaží sa upozorniť na krehkosť, zraniteľnosť a pomínavosť hodnôt okolo nás.

▲ Darina Kárová riaditeľka festivalu

Informácia pre divákov

▲ Vstupenky na predstavenia si môžete zakúpiť online prostredníctvom predajnej siete GoOut, v pokladnici festivalu (bod.K7, Štefánikova trieda 7, Nitra) v pracovných dňoch v čase od 15.00 do 17.00 a počas konania festivalu aj v Divadle Andreja Bagara v Nitre.

▲ Opredstaveniach, online predaji vstupeniek, možnostiach kúpy a rezervácií vstupeniek cez pokladnicu sa dozviete na +421 949 853 333 a na vstupenky@nitrafest.sk.

▲ Spoluorganizátormi 31. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sú Botanická záhrada pri SPU v Nitre, Domof Creati-

vity, Knihkupectvo a antikvariát Pod Vŕškom, Krajské osvetové stredisko v Nitre, Kreatívne centrum Nitra, Mareena, Nitrianska galéria, Nitrianske kultúrne dedičstvo, o. z., Ponitrianske múzeum v Nitre, Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím, Bratislava, Vila K, o. z., Základná škola kniežata Pribinu, Základná umelecká škola Jozefa Rosingkého v Nitre.

▲ Zážitú nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra 2022 prevzali predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica a primátor mesta Nitra Marek Hattas.

▲ Nové divadlo so predstaví so Zlodejkou kníh v réžii Šimona Spišáka.

SEDEM MESIACOV... SME V TOM S VAMI

Asociácia Divadelná Nitra, hlavný organizátor Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, hneď po vypuknutí vojny na Ukrajine odsúdila útočný krok Ruska. Niet sa preto čo čudovať, že stála pri zrode neobyčajného projektu **Kronika vojny, nenávisť a lásky**. Ukrajinský umelecký kolektív WE: media theater začal ihneď po začiatku konfliktu dokumentovať vojnové udalosti a zbierať výpovede svedkov. Výsledkom sú reportáže z rôznych miest a obcí, ktoré uvidíte na festivale prostredníctvom performatívnej prezentácie ako umelec-

ký záznam súčasnosti na Ukrajine. Filmové zábery z bojov, ich dôsledky a rozhovory s ich priamymi svedkami sa v nitrianskej Synagóge prepoja so svedectvami dokumentaristov a umelcov.

Jedným z autorov projektu je **Saško Brama**, vlastným menom Oleksandr Palanyč, ukrajinský nezávislý divadelný aktivista, režisér, scenárista a dramatik, ktorý sa v hlavnom programe Divadelnej Nitry predstavil už v roku 2015 inscenáciou R+J o ukrajinsko-ruských Romovi a Jülii.

Študoval reklamný dizajn

KATARZIA, JOBUSOVKY, BALATON

NITRA ▲ Sprievodný program už tradične naplní centrum Nitry na šesť festivalových dní bohatým dianím. Každému okoloideu nemu tak bude jasné, že pod Zorborom sa niečo deje. Rôzne podujatia organizátori rozdelili do viacerých sekcií.

V rámci Festivalu deŕom chcú divadlo prezentovať tým najmenším divákovi a tak si vychovať budúcu generáciu návštevníkov festivalu Divadelná Nitra. V detských zóne na Svätoplukovom námestí sa v príjemných populudnejších hodinách postupne predstavia **Divadlo na hojdačke**, **Divadlo Veteš a Divadlo Tuš**. Rozprávky v inej forme ako s hercami a bábkami predstaví **Braňo Jobus**, ktorý je aj populárnym autorom detských kníh a je známy podujatiami Jobusovky. V Nitre priblíži prostredníctvom hudby a rozprávania krehké osudy svojich rozprávkových hrdinov. Ak by malých návštevníkov festivalu lákalo mať svoju vlastnú knižku, postará sa o to občianske združenie **Mareena** v rámci tvorivej dielne, ktorej témou budú rozmanitosť a vzájomné porozumenie. V spolupráci so skúseným ilustrátorom si vyrobia dvojjazyčnú detskú knihu. Táto sekcia sprievodného programu už tradične spojí aj zrakovo znevýhodnené deti z bratislavskej Základnej školy internátnej pre slabozrakých a nevidiacich s ich združovými kamarátmi zo ZŠ kniežata Pribinu v Nitre. V rámci projektu Asociácie Divadelná Nitra **Darujem ti tulipán** nebude na Svätoplukovom námestí ani tento rok chýbať jeden z jeho segmentov - integračný Black Box, ktorý približuje problémy i túžby nevidiacich.

▲ **Opredstaveniach**, online predaji vstupeniek, možnostiach kúpy a rezervácií vstupeniek cez pokladnicu sa dozviete na +421 949 853 333 a na vstupenky@nitrafest.sk.

▲ Spoluorganizátormi 31. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sú Botanická záhrada pri SPU v Nitre, Domof Creati-

vity, Knihkupectvo a antikvariát Pod Vŕškom, Krajské osvetové stredisko v Nitre, Kreatívne centrum Nitra, Mareena, Nitrianska galéria, Nitrianske kultúrne dedičstvo, o. z., Ponitrianske múzeum v Nitre, Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím, Bratislava, Vila K, o. z., Základná škola kniežata Pribinu, Základná umelecká škola Jozefa Rosingkého v Nitre.

▲ Zážitú nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra 2022 prevzali predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica a primátor mesta Nitra Marek Hattas.

▲ **Opredstaveniach**, online predaji vstupeniek, možnostiach kúpy a rezervácií vstupeniek cez pokladnicu sa dozviete na +421 949 853 333 a na vstupenky@nitrafest.sk.

▲ Spoluorganizátormi 31. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sú Botanická záhrada pri SPU v Nitre, Domof Creati-

SEDEM MESIACOV... SME V TOM S VAMI

Asociácia Divadelná Nitra, hlavný organizátor Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, hneď po vypuknutí vojny na Ukrajine odsúdila útočný krok Ruska. Niet sa preto čo čudovať, že stála pri zrode neobyčajného projektu **Kronika vojny, nenávisť a lásky**. Ukrajinský umelecký kolektív WE: media theater začal ihneď po začiatku konfliktu dokumentovať vojnové udalosti a zbierať výpovede svedkov. Výsledkom sú reportáže z rôznych miest a obcí, ktoré uvidíte na festivale prostredníctvom performatívnej prezentácie ako umelec-

ký záznam súčasnosti na Ukrajine. Filmové zábery z bojov, ich dôsledky a rozhovory s ich priamymi svedkami sa v nitrianskej Synagóge prepoja so svedectvami dokumentaristov a umelcov.

Jedným z autorov projektu je **Saško Brama**, vlastným menom Oleksandr Palanyč, ukrajinský nezávislý divadelný aktivista, režisér, scenárista a dramatik, ktorý sa v hlavnom programe Divadelnej Nitry predstavil už v roku 2015 inscenáciou R+J o ukrajinsko-ruských Romovi a Jülii.

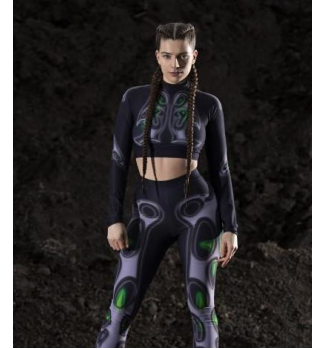
Študoval reklamný dizajn

▲ Balaton 1982 nás vráti do čias nedávno minulých.

▲ Divadelná Nitra 2022 poteší aj detského diváka.

▲ Počas Nitrianskej bielej noci zaspieva aj Katarzia.

svojej domovskej pôde vystúpi divadelný súbor Súkromného konzervatória v Nitre (**Don Juan sa vracia z vojny**). Domáci herci sa predstavujú pod režisérskou taktovkou etablovaného režiséra **Petra Oravca**. No a keď hovorme o domácej scéne, treba dodať, že **Nové divadlo** sa do programu Divadelnej Nitry zapojí so svojou **Zlodejkou kníh** v réžii Šimona Spišáka. Predstavenie je určené pre deti staršie ako 10 rokov.

Nebudú chýbať koncerty

Nitrianska biela noc je už tradičným sprievodným podujatím Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra. Aj tento rok sa môžu návštevníci tešiť na koncerty, o ktoré sa postarajú speváčky **Katarzia** a **Zuzana Mikulcová** a legendárna kapela **Vrbowski víťazi**. Sprístupnená bude známa Vila Kolmanovcov, ktorá prechádza premenou na kultúrne centrum. Jej budúcnosť i príbeh z minulosti budú približené

formou prehliadok a výstav fotografii. Zblízka si budú môcť záujemcovia pozrieť aj jedno z nových nitrianskych kultúrnych centier - Domof Creativity, ktoré vzniklo v bývalom Dome módy. Svoje brány otvorí aj Kreatívne centrum Nitry, čo sa bude diskutovať o podobe a využití Radlinského ulice, ktorá má vďaka centru šancu stať sa zónou kreativity a kultúry. Atmosféru Nitrianskej bielej noci umocní najnovšie dielo výnimočného poľského tanečníka a choreografa **Pawla Sadowicza Amando** v nitrianskej Synagóge. Po tomto predstavení sa netreba ponáhľať domov - bude nasledovať vernisáž výstavy plagátov ukrajinského grafika Mykolu Kovalenka.

Sprievodný program, to sú aj diskusie s tvorcami, ktorí si rovnako ako diváci užívajú to, že po dvoch pandemických rokoch sa s nimi môžu osobne stretnúť a vypočuť si spätnú väzbu na svoje diela. No a keďže život píše tie najnečakavnejšie scenáre,

debatovať sa bude aj na závažnejšie spoločenské témy, ktoré súvisia s hlavnou témou festivalu - krehkosť/fragility. Dávame do pozornosti Svedectvá, diskusiu s autentickými svedkami vojny na Ukrajine v Synagóge, či každoročnú Veľkú verejnú debatu, ktorú bude hostiť Veľká sála DAB.

Pri stole s cudzincom

Zaujímavý príspevok si do programu Divadelnej Nitry 2022 pripravilo občianske združenie **Mareena**. Pop up komunitná večera je vo svede obľúbeným konceptom, v Nitre ju prichystá cudziniec, ktorý tu žije a s ktorým sa ľudia budú mať možnosť stretnúť pri jednom stole.

Unikátny je aj projekt Asociácie Divadelná Nitra **Aj toto je umenie**, ktorý zviditeľňuje diela vizuálneho umenia a architektúry vo verejnom priestore mesta, doteraz verejnou prehládkou alebo úplne zabudnuté. **Až 43** objektov, ako sú sochy, pomníky, reliéfy, mozaiky, nástenné maľby, budovy, architektonické komplexy, kostoly, cintoríny, je v Nitre označených špeciálnym pútačom s charakteristickým logom otvorenej dielne a s krátkym textom, ktorý dielo predstavuje okoloideu. Všimli ste si nové modely na tento rok?

Neoddeliteľnou súčasťou Divadelnej Nitry je podujatie **Knihkupecká**. V jeden deň sa populárna ulička v Nitre premení na obrovskú knižnicu a otvorí sa všetkým nadšeným čitateľom.

No a ak sa vám pokojné čítanie kníh spája s letnou dovolenkou, tak verte, že takúto náladu budete môcť zažiť aj na konci septembra. Postará sa o to pouličná šou **Balaton 1982**, ktorú tvoria umelci z krajín Vyšehradskej štvorky: formou zábavného a interaktívneho spojenia pantomimy, fyzického divadla a klaunády ponúkajú divákovi satirický exkurz do módy a hudby osemdesiatych rokov. Pripomenieme si tak časy, keď bol Balaton hlavným dovolenkovým cieľom aj mnohých z nás. ▲ DN

▲ Jeden z plagátov ukrajinského grafika Mikolu Kovalenka.